

داریوش شایگان

آیین هندو و عرفان اسلامی

(بر اساس مجمع البحرين داراشکوه)

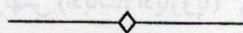
داریوش شایگان

ترجمہ جمشید ارجمند

۷.۱	۷.۲. عقل (۷.۲.۱) لیست مرتبه مانند ریخت	۶۶
	۷.۲. نسخه داراشکوه از مس نوشته شده در مطالعه	۶۰
	۷.۳. مفاسد مس ناپن هندی و مفاسد مطالعه	۹۰
	۷.۴. ادب شعری (۷.۴.۱) ملکه هر زمانه و ملکه جا	۷۵
	۷.۵. ریاضتی هندی	۷۷
	۷.۶. آنچه با هم مماثل است	۱۹
	۷.۷. لوله خوب	۷۸

فهرست مطالب

پانزده	یادداشت مترجم
۱	پیشگفتار مؤلف
۵	نماینده‌های اختصاری
۸	مقدمه
۱۰	زندگی داراشکوه
۱۳	تألیفه‌ها
۱۸	ترجمه‌ها
۲۱	مجمع البحرين (پیوست دو دریا)
۲۲	مجمع البحرين و روش داراشکوه
۲۶	چگونگی روش مقایسه ما
۳۳	پی‌نوشتها

شرح مجمع‌البحرين

	فصل یکم	عنصر
۳۷		
۳۹	۱. عناصر هندی بر مبنای مکتب ویشنیکا و عناصر اسلامی	
۳۹	۱-۱. عناصر هندی	
۴۳	۱-۲. عناصر اسلامی	
۴۵	۲. عرش اکبر و اثیر (آکاشا)	
۴۵	۲-۱. عرش اکبر	
۴۹	۲-۲. آکاشا	

فصل یکم

عناصر

داراشکوه در فصل یکم مجمع‌البحرين در وهلة نخست به بررسی عناصر اسلامی، که به نظر او پنج عددند، می‌پردازد:

۱. عنصر اعظم که متشرعنین آن را عرش اکبر می‌خوانند، ۲. باد، ۳. آتش، ۴. آب، و ۵. خاک. این عناصر را دارا با عناصر هندی (پانچابهوتا^۱) زیر: اثیر (آکاشا^۲، هوا (اویو^۳، آتش (تیجاس^۴، آب (جالا^۵ (به نظر دara)، و خاک (پرتنهیوی^۶ همسان گرفته است. دara می‌افزاید که اثیر بر سه نوع است: بهوتاکاشا^۷ (اثیر عنصری)، ماناـس - آکاشا^۸ (اثیر ذهنی)، و چیداکاشا^۹ (اثیر - آگاهی). از نظر دara بهوتاکاشا در برگیرنده همه عنصرهاست، ماناـس - آکاشا در برگیرنده همه وجودهاست و چیداکاشا در برگیرنده جهان، همه جا باشنده، قدیم و غیرحداد است. از چیداکاشا، عشق زاده می‌شود که هندویان از آن به ما یا تعبیر می‌کنند و نزد مسلمانان، حدیث مربوط به «من گنجی پنهان بودم، خواستم شناخته شوم، پس خلقت را ایجاد کردم.» (تا خود را به آن بشناسانم) حجتی است بر آنچه گفته شد.
- از عشق، «روح اعظم» زاده شد، یعنی جیواتما که آن نیز «حقیقت محمدیه» است؛ که این یک، راجع است به «روح جهانی» محمد (ص). موحدان هندی این را هیرانیاگاربا و آواستهاتمان^{۱۰} می‌خوانند که اشاره‌ای است به مرتبه بزرگی (اعظمیت، چاپ کلکته) یا مرتبه و سطح بالقوه (اجمال، چاپ تهران).

1. pañcabhūta

2. ākāś'a

3. vāyu

4. tejas

5. jala

6. pṛthivī

7. bhūtākas'a

8. manas-ākāś'a

9. cidākāś'a

10. avasthātman